

Dr. Burcu Erdinç Tavil

**YARGISAL EMİR KAVRAMI VE
TÜRK HUKUK UYGULAMASINDAKİ
YANSIMALARI**

onikilevha

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1
1. İDARENİN YARGISAL DENETİMİ KAPSAMINDA YARGISAL EMİR.....	5
1.1.Yargısal Emir Kavramının Ortaya Çıkışı ve Gelişim Süreci.....	5
1.1.1.Yargısal Emir Kavramı.....	5
1.1.2.Yargısal Emir Uygulamasının Ortaya Çıkışı	11
1.1.3.Birleşik Krallikta Yargısal Emir ve Türleri.....	17
1.1.3.1. Zorlayıcı emir (Mandatory Order).....	20
1.1.3.2. Yasaklayıcı emir (Prohibiting Order)	24
1.1.3.3. İptal emri (Quasing Order)	27
1.1.3.4. Açıklama (Declaration)	29
1.1.3.5. Olumlu ya da olumsuz mahkeme emri (Tam yargısal emir) (Injunction)	31
1.2.Yargısal Emrin İdare Hukuku Bakımından Önemi.....	35
1.3.Farklı Hukuk Sistemlerinde Yargısal Emir	38
1.3.1. İdari Yargı Sistemleri	40
1.3.2.Anglosakson Hukukunda Yargısal Emir.....	43
1.3.2.1. Birleşik Krallık.....	44
1.3.2.2. Amerika Birleşik Devletleri	45
1.3.3.Kıta Avrupası Sisteminde Yargısal Emir	48
1.3.3.1. Fransa	49
1.3.3.2. Almanya.....	65
1.3.3.3. İtalya	68
1.4.Yargısal Emir ve Yargı Kararı.....	71

2. YARGISAL EMRİN SINIRI: KAVRAMSAL DEĞERLENDİRME	74
2.1. Genel Olarak	74
2.2. Kuvvetler Ayrılığı İlkesi ve Yargısal Emir	74
2.3. İdarenin Takdir Yetkisi ve Yargısal Emir	82
2.4. İdarenin Yargısal Denetimi ve Yargısal Emir.....	89
2.4.1. Hukuka Uygunluk Denetimi.....	91
2.4.2. Yerindelik Denetimi	94
2.5. Yargı Kararlarının Uygulanması ve Yargısal Emir	102
2.5.1. Genel Olarak Yargı Kararlarının Uygulanması ve Yargısal Emir	102
2.5.2. Yargı Kararlarının Uygulanmaması Halinde Fransa'da Uygulanan Bir Yargısal Emir Örneği: Astreinte (Para Cezası) Yaptırımı	115
2.6. Ultra Vires (Yetki Aşımı) ve Yargısal Emir	118
2.7. Habeas Corpus ve Yargısal Emir	124
3. TÜRK HUKUK UYGULAMASINDA YARGISAL EMİR	130
3.1. Türk Hukuk Uygulamasında Yargısal Emrin Yasaklılığı Meselesi	130
3.1.1. Anayasa Madde 125/4 ve İYUK Madde 2/2 Kapsamında Yargısal Emir	130
3.1.2. Yargı Organi İdareye Emir Verebilir (mi?).....	136
3.1.3. Emir Kavramını İçeren Yargı Kararı.....	139
3.1.4. İYUK Madde 29'da Düzenlenen Açıklama Kurumu ve Yargısal Emir	141
3.2. Somut Uyuşmazlıklar ve Yargısal Emir	144
3.2.1. Çekişmesiz Yargıda Verilen Kararlar ve Yargısal Emir.....	145
3.2.1.1. Çekişmesiz yargıda verilen kararların niteliği	145
3.2.1.2. Çekişmesiz yargı işlerinin idarelerce yerine getirilmesi.....	152
3.2.1.3. Çekişmesiz yargı kararları yargısal emir midir?	154
3.2.2. Olumsuz İdari İşlemlerin İptali ve Yargısal Emir.....	156
3.2.3. Yürütmenin Durdurulması Müessesesi ve Yargısal Emir....	159

3.2.3.1. Yürütmenin durdurulması kararlarının niteliği	159
3.2.3.2. Yürütmenin durdurulması kararlarının uygulanması ve yargısal emir.....	162
3.2.4. Vergi Davaları ve Yargısal Emir	166
3.2.4.1. Vergi uyuşmazlıklarını ve vergi davaları.....	166
3.2.4.2. Vergi yargısı alanındaki kararların idari işlem niteliğinde olup olmadığı sorunu	170
3.2.5. Not Tespitine İlişkin İptal Kararları ve Yargısal Emir	178
3.2.6. Yargı Kararında Kişisel Kusurun Tespiti ve Yargısal Emir ..	181
3.2.7. Mahalli İdarelerin Organlık Sıfatını Kaybı ve Yargısal Emir	185
3.2.8. Temel Hak ve Özgürlüklerin Mahkemeler Tarafından İhlali Halinde Anayasa Mahkemesi Tarafından Verilen Yeniden Yargılama Kararı ve Yargısal Emir	187
3.3. Yargısal Emir “Yargı Organi Tarafından Alınmış İdari Bir Karar” ya da “Bir İdari İşlem” midir?	194
3.4. Yargısal Emrin Uygulanması İçin Herhangi Bir Kanuni Düzenlemeye İhtiyaç Var mıdır?	198
3.5. Yargısal Emir Türk Hukukunda Üçüncü Bir İdari Dava Türü Olarak Düşünülebilir mi?	200
SONUÇ	205
KAYNAKÇA.....	213

